

Jaargang 7 • nummer 3
Juni 2009
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1

• De premier houdt het hoofd koel

2

• Vlaams budgettair beleid in crisistijd

3

• Vlaams budgettair beleid – vervolg
• Fiscale ontvangsten in Europa 2007

4

• De overheidssector: goed voor 1,4 miljoen jobs

www.ondernemendvl.org

Economische groei in Europa (eerste kwartaal 2009, jaarbasis)

Eurozone	-4,8%
EU-27	-4,5%
Polen	+1,9%
Oostenrijk	-2,9%
Spanje	-3,0%
België	-3,0%
Frankrijk	-3,2%
Nederland	-4,5%
Luxemburg*	-5,4%
Italië	-5,9%
UK	-6,4%
Duitsland	-6,9%
Ierland *	-7,4%
Letland	-18,6%

Selectie van lidstaten,
*vierde kwartaal 2008

Bron: Eurostat 3 juni 2009

De premier houdt het hoofd koel

De recente verkiezingen tonen nog maar eens aan dat er een gigantisch verschil bestaat tussen het noorden en het zuiden van België. Alle schandalen en opiniepeilingen ten spijt, blijft de PS de grootste partij in Wallonië. Samen met de, zoals verwachte, overwinnaar Ecolo en het cdH van madame 'Non', maakt het Waals gewest zich op voor een olijfboomcoalitie. Reynders verliest met zijn MR de boksmatch tegen de troepen van Di Rupo. De verkiezingsuitslag in Vlaanderen vertoont een volledig ander beeld. De Vlaming verkiest duidelijk een rechtser bestuur, zoals blijkt uit de uitslag van de centropartij CD&V die haar positie van eerste partij behoudt, en zowel minder als meer dan verwacht LDD en N-VA. De Vlaamse kiezer wil vooral een Vlaams beleid. VB en N-VA halen samen meer dan 28%. Inclusief LDD vertegenwoordigt deze theoretische Forza Flandria ruim 35% van de Vlaamse bevolking. Nog nooit in de geschiedenis haalden dergelijke partijen, de ene meer uitgesproken dan de andere, een dergelijk resultaat. Deze verkiezingen bevestigen nog maar eens dat het steeds moeilijker wordt om het federale België te behouden. De deelstaten drijven alsmar verder uit elkaar. Een federaal beleid wordt steeds moeilijker te verwezenlijken.

Volgens premier Van Rompuy is er geen vuiltje aan de lucht. Ondervraagd over de spanningen binnen zijn federale regering, kwam de premier niet verder dan de mededeling dat iemand het hoofd koel moet houden. Het federale schip dreigt te zinken onder de loodzware gevolgen van de crisis en electorale en communautaire strubbelingen bij de bemanning. De kapitein houdt het hoofd koel en trekt zich terug in zijn ivoren toren.

Het einde van de crisis komt langzaam maar zeker in zicht. De verbetering van een aantal indicatoren, zoals het consumenten- en producentenvertrouwen, wijzen op een mogelijke conjuncturomslag. Verschillende voornamelijk Amerikaanse macro-economen en analisten voorspellen het einde van de Amerikaanse crisis voor het jaareinde. Zelfs de ECB, tot voor kort zeer pessimistisch, laat voorzichtig positieve geluiden horen. Het Europees herstel zal echter langer op zich laten wachten en het zal slechts zeer geleidelijk gebeuren.

Deze positieve signalen nemen niet weg dat de crisis momenteel nog in volle hevigheid toeslaat. De piek in de stijging van de werkloosheid wordt trouwens maar in 2010 verwacht. Zowel het federaal tekort als de schuld nemen onrustwekkend toe. Luc Coene, ondervoorzitter van de NBB en voorzitter van de HRF, waarschuwt Van Rompuy. Indien de regering zijn eigen meerjarenbegroting wil respecteren, moet er zeker 7 miljard euro bespaard worden tegen volgend jaar. Zelfs met dergelijke aanzienlijke inspanning zal het tekort nog steeds 4% van het BBP bedragen.

Cruciale tijd is reeds verloren gegaan, maar de premier houdt het hoofd koel. De regeringsleider is van plan in het najaar zowel de begroting voor 2010 als voor 2011 op te stellen. Naast de vooropgestelde inspanning van 7 miljard zullen er ook in 2011 extra maatregelen nodig zijn om het tekort te beperken tot de doelstelling van 3,4%. Oktober 2009 wordt dus cruciaal voor de regering Van Rompuy. De premier moet niet enkel rekening houden met de toegenomen instabiliteit van zijn eigen regeringsploeg, met onder meer de wankelende positie van minister van Financiën Reynders, maar ook met een mogelijke toetreding van de Vlaamse socialisten in de federale regering. Daarnaast beloven de onderhandelingen met de deelstaten over de verdeling van de begrotingsinspanningen over de verschillende overheidsniveaus niet van een leien dakje te lopen. Aan Vlaamse zijde wordt een eventuele depannage van de federale begroting steeds explicieter aan een staats hervorming gekoppeld. De vraag zal zijn in welke mate. Wallonië, waar de bijkomende middelen voor het onderwijs blijkbaar niet langer volstaan, zal niet in staat zijn bij te springen.

Indien Vlaanderen effectief vasthoudt aan het principe om geen Vlaamse middelen in de federale put te storten zonder grote staats hervorming, zal premier Van Rompuy het moeilijk krijgen het hoofd nog langer koel te houden.

Ulaams budgettair beleid in crisistijd

Het resultaat van de Vlaamse verkiezingen maakt het voor (in)formateur Kris Peeters niet gemakkelijk. Mathematisch kan hij zijn tripartite - CD&V, sp.a en VLD - in principe gewoon verderzetten. Dit betekent echter dat "de grote winnaar van de verkiezingen", de CD&V (eerste partij gebleven), een coalitie vormt met twee verliezers. Het is echter waarschijnlijker dat ook die andere winnaar, de N-VA, aan de regering zal deelnemen. Hoe de regeringsvorming ook afloopt, het is zeker dat de nieuwe bewindsplieg voor grote uitdagingen staat.

Een grote coalitie heeft zo zijn voordelen voor de toekomstige minister-president. Gezien de forse verslechtering van de budgettaire toestand zijn onpopulaire maatregelen niet uitgesloten, wel integendeel. Samen vertegenwoordigen de vier partijen ongeveer 65% van de stemmen. De verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld bezuinigingsmaatregelen wordt in dit geval door alle vier de coalitiepartners gedragen. Indien het ooit tot een breuk komt met een bepaalde partij, is dit trouwens niet direct een ramp voor de regering. Ook al verdwijnt één van de drie kleinere regeringspartners, dan nog behoudt Peeters een meerderheid. Een grote coalitie heeft echter ook zijn nadelen: het wordt moeilijker om alle partijen op één lijn te houden en de partijen zelf zullen meer compromissen moeten slikken dan ze aanvankelijk dachten. De kleinere coalitiepartners proberen best een paar breekpunten in het regeerakkoord te krijgen, zo niet dreigt er niets in huis te komen van de verwezenlijking van hun programma. De prioriteiten van de nieuwe Vlaamse regering liggen ondertussen min of meer vast: een nieuwe poging tot een belangrijke staatsherforming, de aanpak van de crisis en daarmee samenhangend, het efficiënt inzetten van de schaarse budgettaire ruimte zonder dat de begroting al te diep in het rood moet gaan.

Federale begroting

Uiteraard heeft de federale begroting een belangrijke invloed op de Vlaamse middelen. De gewestelijke begrotingen worden nog steeds voor ongeveer drie vierde gefinancierd met federale dotaties, die onder meer afhangen van de federale fiscale ontvangsten en de economische groei. Gezien de nefaste economische conjunctuur zullen deze dotaties verminderen. De federale begroting heeft nog een ander effect op de Vlaamse. Het globaal budgettair saldo bestaat uit de saldi van Entiteit I (federale begroting en sociale zekerheid) en Entiteit II (gemeenschappen en gewesten en lagere overheden). Hoe groter het deficit van Entiteit I, hoe hoger de inspanningen van de andere overheden moeten zijn om het globaal tekort toch enigszins binnen de perken te houden.

De economische projecties van de Nationale Bank van 10 juni 2009 schetsen nog steeds een somber beeld. Verwacht wordt dat de economie in 2009 met 3,5% krimpt, tegen een groei van 1% vorig jaar. In 2010 zou sprake zijn van een gematigd herstel, maar globaal zou de economie nog met 0,2% krimpen. De NBB blijft pessimistisch over het begrotingstekort. Het jongste (bescheiden) overschot, 0,3% BBP, dateert al van 2006. Sindsdien gaat het enkel bergaf: -0,2% in 2007 en -1,2% in 2008. Dit jaar zou het tekort oplopen tot 5,5% en volgend jaar tot 6% of ongeveer 21 miljard euro. Het primair saldo dat in 2008 reeds was gezakt tot een bescheiden 2,5% zou dit jaar dalen tot -1,6% en in 2010 tot

-2,1%. Uiteraard heeft deze evolutie gevolgen voor de federale schuld. Tussen 1993 en 2007 daalde de schuldgraad gestaag van een record 137% tot 84%. Sindsdien stijgt deze ratio terug fors, voornamelijk als gevolg van de reddingsoperaties in de financiële sector: in 2008 tot nagenoeg 90%, dit jaar tot 97,4% en volgend jaar zou de kaap van 100% weer overschreden worden tot geraamd 103%. Eind april 2009 was de federale nominale schuld reeds opgelopen tot 323,62 miljard euro.

Ulaams budget

Traditioneel bezorgt de Vlaamse administratie een reeks nota's aan de formateur met het oog op de regeringsonderhandelingen. Het is evident dat ook het rapport over de budgettaire ruimte in de volgende legislatuur niet rooskleurig is. De administratie baseert zich op de macro-economische vooruitzichten van het Planbureau: een negatieve groei van 3,8% in 2009, een nulgroei in 2010 en een zeker herstel vanaf 2012. De gevolgen voor de Vlaamse begroting zijn enorm: de geraamde ontvangsten zouden tijdens de legislatuur 2009-2014 gecumuleerd ongeveer 15 miljard minder bedragen dan voorzien in de meerjarenbegroting. Drie vierden van deze daling is toe te schrijven aan terugvallende federale middelen, de gedeelde en samengevoegde belastingen.

Bij een ongewijzigd beleid stevent de Vlaamse begroting dit jaar af op een tekort van 1 miljard. In 2010 loopt dit verder op tot 2,5 miljard om daarna terug te dalen. Op het einde van de legislatuur zou er nog steeds een deficit van ongeveer 350 miljoen euro zijn. Gecumuleerd voor de periode 2009-2014 impliceert dit een tekort van 8,3 miljard. Ten opzichte van de meerjarenbegroting betekent dit een achteruitgang van de netto-beleidsruimte met bijna 11 miljard euro over de legislatuur. De Administratie stelt voor om jaarlijks 1 miljard te besparen (ongeveer 4% van de voorziene uitgaven bij constant beleid). Hierdoor zou de begroting in 2013 met een bescheiden 100 miljoen euro terug een overschot optekenen. In 2014 zou deze nieuwe beleidsruimte met 650 miljoen euro toenemen. Het tekort over de legislatuur zou dan beperkt worden tot 3,3 miljard euro in plaats van de geraamde 8,3 miljard.

Van een schuldenvrij Vlaanderen is ondertussen geen sprake meer. Als gevolg van de reddingsacties in de financiële sector en de verwachte budgettaire tekorten zal de Vlaamse schuld drastisch stijgen tot net geen 10 miljard euro in 2014. De administratie stelt echter dat eventuele recurrente en eenmalige besparingen de schuldevolutie kunnen beperken. Een eventuele vervroegde terugbetaling van de overheidssteun door een financiële instelling zou uiteraard ook tot een vermindering van de schuld leiden.

Maddens-doctrine

De N-VA behaalde haar verkiezingsoverwinning mede dankzij de zogenaamde Maddens-doctrine. Deze strategie, ontwikkeld door de K.U.Leuven-politicoloog Bart Maddens, bestaat erin dat Vlaanderen geen enkele communautaire eis meer stelt. In plaats daarvan moet Vlaanderen haar bevoegdheden maximaal toepassen en desnoods bestaande afspraken met het federaal niveau, zoals het intern stabiliteitspact, opzeggen. De Vlaamse regering moet de Vlaamse belangen nauwgezet verdedigen en meer gebruik maken van het politieke wapen van het belangenconflict. Indien

Vlaanderen effectief het been stijf houdt, dreigt een zware financiële kater voor het federale niveau en zullen de Franstaligen wel gedwongen worden om te onderhandelen over een nieuwe staatshervorming.

Deze tactiek kan inderdaad voor een doorbraak zorgen. De NBB heeft al laten weten dat, om het federale tekort in 2010 tot 4% te beperken, een inspanning van 2% BBP of ongeveer 7 miljard euro nodig zal zijn. Ondervoorzitter Coene heeft er reeds herhaaldelijk op gewezen dat een billijke verdeling van de inspanningen aangewezen is, waarbij de zwaarste last op de sterkste schouders terecht komt. Expliciet wijst hij inderdaad naar Vlaanderen. Eenzelfde geluid is te horen bij premier Van Rompuy die een gezamenlijke inspanning van alle overheden verwacht om op termijn terug evenwichten op de rekeningen te realiseren. Van Wallonië moet niet te veel steun verwacht worden. Zo blijkt dat de Franse gemeenschap alweer afstevent op een budgettaire catastrofe. Professor Deschamps (Universiteit Namen) waarschuwt dat het begrotingstekort in 2010 tot boven een half miljard euro zou kunnen oplopen. Zonder drastische maatregelen kan er volgens hem geen evenwicht bereikt worden voor 2041(!).

De federale regering lijdt onder een acute geldnood. Een inspanning van 7 miljard euro, zeker in economisch moeilijke tijden, is een zware opgave. En Wallonië zou wel eens vroeger vragende partij voor een staatshervorming worden dan de Walen zelf denken, nu ook de bijkomende Lambermontmiddelen blijkbaar niet langer volstaan voor het Franstalig onderwijs. Onder dergelijke omstandigheden kan de Maddens-doctrine misschien wel de katalysator vormen voor een echte staatshervorming. Elke staatshervorming in België draait om geld. Nu zowel het federaal niveau als de Franse gemeenschap alweer om geld verlegen zitten, is het moment misschien rijp voor een staatshervorming naar Vlaams model. De vraag blijft natuurlijk of de N-VA werkelijk toetreedt tot de coalitie en in hoeverre dit standpunt door de Vlaamse regering gedragen zal worden. Het is ook moeilijk in te schatten in hoeverre de minister-president wenst mee te marcheren. Zal Peeters riskeren de druk op de federale regering op te voeren, of dient hij zich te onderwerpen aan de oekazes uit de Wetstraat 16? Het is de taak van alle nationalistische partijen om de Vlaamse regering op de Vlaamse belangen te blijven wijzen. Vlaamsgezinde partijen moeten in deze dan ook alle initiatieven die andere partijen kan dwingen om tot resultaten te komen inzake staatshervorming effectief steunen, zonder op voorhand de stok achter de deur, zij het een doorgedreven toepassing van de Maddens-doctrine of zelfs de actieve voorbereiding van de Vlaamse onafhankelijkheid, op te geven.

Vlaams budgettair beleid

Nog afgezien van het feit of Vlaanderen al dan niet middelen reserveert voor de federale begroting, wordt het Vlaams budgettair beleid al moeilijk genoeg. Kris Peeters zelf vreest dat de groei-krimp van de Vlaamse economie nog groter zal zijn dan voorspeld aangezien Vlaanderen door de openheid van zijn economie bijzonder gevoelig is voor internationale effecten. In dergelijk scenario zullen de toekomstige tekorten ongetwijfeld verder oplopen dan de reeds sombere vooruitzichten van de Vlaamse administratie. Ook Europa kan de toekomstige factuur nog doen stijgen. Via boekhoudkundige constructies probeert Vlaanderen grote infrastructuurdossiers - de bouw van sluiscomplexen in de havens en de Antwerpse mobiliteitswerken, met onder meer de Oosterweelverbinding - buiten de Vlaamse begroting te houden. Zowel Eurostat als het INR fluiten Vlaanderen nu terug. Indien geen bevredigende oplossing gevonden wordt, moet de Vlaamse

regering de volgende legislatuur rekening houden met een slordige 4 miljard euro aan extra uitgaven.

De nieuwe Vlaamse regering begint aan wat budgettair waarschijnlijk de tot nu toe moeilijkste legislatuur ooit wordt. Gezien de uitdagingen en onzekerheden, zou een evenwicht op de Vlaamse begroting al een prachtig resultaat zijn. Ook voor de federale regering trouwens, aangezien Entiteit I diep in de rode cijfers zal belanden. Het wordt bijzonder moeilijk om een balans te vinden tussen de noodzakelijke besparingen, onafwendbare anticrisismaatregelen en de verlanglijstjes van de partijen. Het komt er voor de oppositie op aan te waken dat de schaarse en dalende middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet, in het belang van Vlaanderen en zonder de toekomst al te zwaar te hypothekeren. Dat is de budgettaire prioriteit. En België moet eindelijk duidelijk gemaakt worden dat er slechts sprake kan zijn van nieuwe Vlaamse steun als Vlaanderen effectief de beschikking krijgt over de noodzakelijke sociaal-economische en fiscale hefboomen.

Fiscale ontvangsten in Europa 2007

Gemiddeld bedragen de fiscale en parafiscale ontvangsten 40,9% van het BBP in de 27 EU-lidstaten in 2007, een stabilisering ten opzichte van 2006. In de 16 Eurolanden ligt de gemiddelde opbrengst iets hoger, 41,6% en stijgt lichtjes. Tussen 1999 en 2007 daalde de fiscale druk in de meeste landen, om vanaf 2004 terug toe te temen. De fiscale druk is nog steeds het hoogst in de Scandinavische landen Denemarken en Zweden - met respectievelijk 49,5% en 48,9% in 2007. De bronzen medaille blijft stevig in handen van België waar de belastingopbrengsten in 2007 nog steeds goed zijn voor 46,1% van het BBP, of ruim 11% méér dan het gemiddelde in de Eurozone.

Traditioneel liggen de ratio's lager in de nieuwe lidstaten. Met 29,7%, nagenoeg 20 procentpunten onder Denemarken, had Slovaakse de laagste belastingsinkomsten relatief tot het BBP. Roemenië (30,1%) en Litouwen (30,2%) vervolledigen de top 3 inzake laagste fiscale druk. Ierland vormt een opmerkelijke uitzondering: met een relatief lage belastingdruk van 32,5% van het BBP (het vijfde laagste in de EU), ligt de Ierse fiscaliteit eerder op het niveau van de nieuwe lidstaten dan van een Europees kernland.

Totale (para-)fiscale ontvangsten in de Eurozone (in % van het BBP, 2007)

België	46,1	Slovenië	38,4
Frankrijk	45,0	Spanje	37,9
Oostenrijk	43,6	Portugal	37,8
Italië	43,3	Luxemburg	37,6
Finland	43,1	Malta	36,1
Cyprus	41,6	Griekenland	34,4
Duitsland	40,8	Ierland	32,5
Nederland	39,7	Slovakije	29,7

Cyprus en Malta traden op 1 januari 2008 toe tot de Eurozone, Slovaakse op 1 januari 2009.

Bron: Eurostat, mei 2009.

De overheidssector: goed voor 1,4 miljoen jobs

Verskillende partijen - waaronder ook het Vlaams Belang - bepleiten een forse afslanking van de overheid. Dergelijke maatregel zou miljarden euro's kunnen opleveren. Middelen, die zeker nu, meer dan welkom zouden zijn. Ook de Nationale Bank is deze discussie niet ontgaan. In haar 'Economisch Tijdschrift' van juni 2009 wijdt de NBB een artikel aan de overheidstewerkstelling in België.

In 2007 stelde de overheidssector 806.700 personen te werk. De federale overheid en de sociale zekerheid zijn samen goed voor ongeveer 21,4% (171.600 personen). Het aandeel van de gemeenschappen en gewesten bedraagt 43,2% of 348.600 personen. De lokale overheid tenslotte zorgt voor 286.500 arbeidsplaatsen of 35,5% van het totaal.

Onderverdeeld naar bedrijfstak blijkt vooral de administratie een belangrijke werkverschaffer: in totaal 353.700 werknemers (43,8%). Het gros, 198.000 personen, komt voor rekening van de lokale overheid. Ongeveer één derde of 99.800 personen, werkt voor het federale niveau terwijl de administratie van de gemeenschappen en gewesten goed zijn voor 55.900 jobs. Ook het onderwijs vertegenwoordigt een belangrijk aandeel in de overheidstewerkstelling: 331.200 personen - 41% van het totaal - waarvan 263.200 bij de gemeenschappen en 68.000 bij de lokale overheid. De openbare vervoersmaatschappijen (De Lijn, TEC en MIVB) verschaffen werk aan 44.500 personen (5,5%). Landsverdediging is goed voor 42.100 arbeidsplaatsen (5,2%). Tenslotte zorgen de overige bedrijfstakken, voornamelijk de openbare radio- en televisie maatschappijen, voor 5.500 jobs of 0,7% van de werkgelegenheid bij de overheid.

Bovenstaande cijfers geven de overheidstewerkstelling in enge zin weer. Ze omvatten noch de tewerkstelling in de overheidsbedrijven, noch de gesubsidieerde banen. In 2007 werkten 118.600 personen bij overheidsbedrijven: 17.300 in marktgerichte intercommunales (productie en distributie gas, elektriciteit en water), 13.900 bij Belgacom, 36.900 bij De Post, 38.500 bij de NMBS-Groep en 2.300 bij de Nationale Bank. Voor de gesubsidieerde banen bestaat er geen exacte definitie. De werkgelegenheid in deze sector wordt geraamd op 465.300 jobs: 203.200 in de maatschappelijke dienstverlening, 210.900 in de gezondheidszorg en 51.200 via het stelsel van de dienstencheques.

De totale tewerkstelling in de publieke sector ligt dus ver boven de 806.700 arbeidsplaatsen in de overheidssector. Inclusief de overheidsbedrijven en gesubsidieerde banen komt het totaal in ruime zin op 1.390.600 terwijl de binnenlandse werkgelegenheid goed was voor 4.365.000 jobs in 2007. Dit betekent dat nagenoeg 31,8% of bijna één op drie werknemers ofwel rechtstreeks ofwel onrechtstreeks door de overheid tewerkgesteld wordt.

Evolutie

In 1970 werkten 520.000 personen voor de overheid. Sindsdien vertoont de werkgelegenheid in de overheidssector een stijgende trend. Tussen 1970 en 1982 steeg de tewerkstelling expansief - meer dan 40% - tot 736.000. Dit moest het verlies aan private banen compenseren tengevolge de zware economische crisis. Tijdens de volgende fase, van 1982 tot 1997, stabiliseerde het bestand van overheids personeel en daalde zelf licht tot 719.000 in 1997. Het was de periode van de sanering van de

overheidsfinanciën, een restrictief begrotingsbeleid en de druk om te voldoen aan de convergentiecriteria ter voorbereiding van de EMU. Na 1997 werden de budgettaire teugels losser gelaten, werd opnieuw een budgettair beleid gevoerd en nam de overheidstewerkstelling terug toe tot 806.700 personen in 2007 of een stijging van 14% in 10 jaar.

De stijging doet zich voor in alle sectoren, gaande van slechts 3,8% bij Entiteit I (federale overheid en SZ) tot 21,4% bij de lokale overheid. Opgedeeld per bedrijfstak valt vooral de stijging in de administratie op met 60.000 nieuwe medewerkers, goed voor twee derden van de totale toename in de periode 1995 tot 2007. In het onderwijs steeg de tewerkstelling met 21.000, in de tak vervoer met 4.400 jobs terwijl landsverdediging in de beschouwde periode 7.300 banen verliest.

Ook inzake de tewerkstelling in de bijkomende overheidssectoren is er netto sprake van een aanzienlijke stijging met ruim 146.500 jobs. De evolutie in de overheidsbedrijven is echter tegengesteld aan deze bij de gesubsidieerde banen. Tussen 1997 en 2007 daalde de tewerkstelling in de eerste categorie met 18.600 banen of gemiddeld bijna 14% (zelfs 43% bij het inmiddels beursgenoteerde Belgacom) terwijl de gesubsidieerde sector met 165.100 nieuwe jobs een ware explosie kent: de tak maatschappelijke dienstverlening stijgt met meer dan 52%, gezondheidszorg met goed 26% en het nieuwe systeem van dienstencheques was in 2007 reeds goed voor meer dan 50.000 jobs.

Waar besparen?

De totale overheid stelt nagenoeg 1,4 miljoen personen te werk. In termen van efficiëntie en budgetten moet dit aantal dalen. Op korte termijn zal, in tegenstelling wat nogal eens gezegd wordt, het globaal aantal pensioneringen niet echt toenemen, alhoewel de verschillen in leeftijdsstructuren tussen de departementen en instellingen soms wel aanzienlijk zijn. Naar alle waarschijnlijkheid biedt de bedrijfstak administratie, die trouwens het meest is gegroeid tijdens het laatste decennium, de beste mogelijkheid om effectief besparingen door te voeren. Ook de explosie in de sociale en gezondheidsgerelateerde sector wordt best aan een communautaire kosten-baten analyse onderworpen. Een lineaire afslanking is niet realiseerbaar, maar de toetsing van de verschillende sectoren en bedrijfstakken en hun openbare structuren op efficiëntie en noodzakelijkheid zouden reeds meer mogelijkheden aan het licht brengen.

Methodologie

Internationaal wordt de overheidssector verschillend gedefinieerd. Een vergelijking tussen landen is dan ook moeilijk te maken. De omvang van de sector wordt theoretisch bepaald door drie criteria: een entiteit wordt geacht tot de overheid te behoren als ze tegelijkertijd zowel institutioneel, openbaar en niet-marktgericht is. Institutioneel betekent dat de entiteit over een zelfstandige beslissingsbevoegdheid beschikt en als ze een volledige boekhouding voert of zou kunnen voeren. Openbaar betekent dat ze onder toezicht van de overheid staat en een entiteit is niet-marktgericht als de opbrengsten niet de helft van de productiekosten dekt. Dit laatste verklaart waarom bijvoorbeeld de gewestelijke vervoersmaatschappijen wel tot de overheidssector in enge zin worden gerekend en de NMBS niet.

Meer info is te vinden op www.nbb.be.